

Nüşabə Əsəd
MƏMMƏDLİ

Ədəbiyyat vaxtına artıq iki saat qalmışdı, keçən həftə MRT müayinəsi keçəndə, sanki o dünyaya getdi. Az qala ürəyi dayanacaqdı. Əminəyə elə gəlirdi ki, onu məzarla salıb, üstünü də torpaqlayıb. Nəfəs almağı da çətinləşirdi. Bir anda Qurandan surları yadına saldı, ürəyində onları oxumağa başladı, sonra da Cavidin, Hədinin, Məusa Yaqubun, Rəziz Rəşidinin seirlərini beynindən keçirdi. Təntənəyi dayanırdı, həkim onu ayağa qaldırırdı. Alom başına fırlanırdı. Ürəyi qalxdı.

Başımızda şiş var. Onkoloji mərkəzə getməlisiz. Əgər metastaz başlamayıbsa, bunu, alib, professional həkim toyin edə bilər. Əməliyyat uğurlu ola bilər - həkim MRT-nin nəticəsini ona uzadı. Tibb bacısı onu uzun dölhlə çıxardı. Yarımla saat burada qoyulmuş divanda əyləşdi. Bixtiyar beynində bu səhiflər fırlanmağa başladı.

*O qapını açmağın açar.
O yurdun artıq mənim deyil.
Özün qadın qapını açar.
Qadın ruhunu kəndərdə qaçar.
Ruhunu qaçar, qaçar
Ta məzarla qatır.
Bura heç kəs etməz meyit.
Ölmədən qadın qapını açar.*

Bu şeir onkoloq professorun müayinəsindən sonra da beynində dolaymışdı. Yazısını dünyada onun yaxın rəfiqəsi Lətifəyə oxuyanda demişdi: - Yaxşı ki, xəstələndin - bu sən yazdım.

- Allah xatirina, nə xəstələndi, nə də bu cür sarsaq şeirlər yaz.

Lətifə qəhvə damıladı. Mətbəxdən təzə bişirilmiş tort otri gəldi. Bir azdan Mədinə xanım tort və meyvə qoyulmuş masa möcəminə otağa gətirib, başına üstünə qoydu.

- Anam, nə zəhmət çəkirsən?

Bir on gün qabaq anası möhkəm qrip olmuşdu. İndi özünü yaxşı hiss edən kimi dərhal qozlu tort bişirdi. Anası ağrımayanda Əminənin özünü xoşbəxt hiss edirdi. Düşünürdü ki, anasının, bir də Lətifədən başqa bu dünyada heç kəsi yoxdur. Ancaq var idi axı... Atasını bir də özümdən 2 yaş qalın qardaşı Ətibar. Onda 70 il öncə Ətibarın 6 yaşı var idi. Əminəyə o, Ətibar da plombrindən qurtulmuşdu. Əminə anasının çağırışına gəlincə, Ətibar onun da dərmanlarını yeməmişdi. Onda Əminə dərmanları qaldıraraq üçün ağlayırdı. Anası da, atası da onu sakit etməyə çalışırdılar.

- Artıq böyük qızsan, adam dərmanından ötrü ağlamaz. İndi gedib yenə dərmanlara aların, - dedi atası. Birdən Əminə gördü ki, qardaşı da ona baxıb ağlayır.

- Bəzən niyə ağlayırsan?

- Bacı ağlayır, - ona görə hiçqərə-hiçqərə dedi Ətibar. - Ata, gedək bacıya da iki donut dərmanla alaq.

- Yaxşı, kimiz də oylaşın məşinə, sizi parka aparım. Həm oynaya bilərsiniz orada, həm də sizə dərmanlara aların. Onda Əminə evdə-anasının yanında qalmağı istədi. Atasını Ətibarla getdi. İki saatdan sonra Əminənin evlərinin yaxınlığında bir sorxos sücrəsi məşinini Əminənin atasının məşinina çirpmişdi. Anası özünü yerə yıxdı. Məşinin qapısı açıldı Əminə Ətibarın gördü. Onun ağzından can axırdı. Qardaşının əllərində qana bulanmış iki donut dərman var idi. Əminə qışqırmaq istədi, ancaq ağzını açıb qışqırmaq istədi. Kimlərsə anasını yerəndə qaldırdı, kimlərsə Əminəni qucaqlayıb, ona su verdi. Hər şey bitdi. Əminənin uşaqlığına son qoyuldu. O, bir də dərmanla yemədi. Ətibar həmişəlik uşaqlıqda qaldı. İndi o vaxtdan az qala 30 il keçir. Əlacı olsaydı, zamanı geri döndərdi, elə o da heç vaxt böyüməzdi.

Ana-bala zillət ölməyə başladılar. Mədinə xanımın işlədiyi musiqi məktəbində uşaqların sayı get-gedə azalırdı, onun aldığı ömək haqqı ancaq kommunal xərcləri ödəyirdi. Əminəyə kəsilən atasının təqaüdü də ancaq cüzi ərzaq alınmasına xərclənirdi. Mədinə xanımın artıq axtarılar sifarişlə tort bişirirdi. Birtəhər dolanırdılar.

Ancaq 1988-ci ildə qaçqınlar Azərbaycana pənhan gətirəndə, Mədinə xanım da otaqlarının birini qaçqın ailəsinə verdi. Düşündü ki, müharibə vaxtı hər kəs evsiz-çəksiz qalan adamlara təmənənəz kömək etməlidir. Onda o, bildirdi ki, başına yeni balalar gələcək, o da, qızı da yurdsuz-yuvasız qalacaq, ömürlük öz evi yerləşən küçədən keçməyəcək, onda onlara pənhan gətirən ailə başçısı - Mədinə müəllimə, bankdan pul götürmək istəyirəm. Artıq danışıqmasın, verəcəklər. Sizin evin sonodini olarmı banka verim, əvəzinə pul götürüb, mən də bir ev tikdirim. Xəcalət çəkərim sizə bu qədər narahatçılıq verdimiz üçün.

Mədinə xanım heç tərəddüd belə etmədən sahib olduğu mülkün sənədlərini kişiye verdi.

- Allah tə balanı saxlasın. Altı aydan sonra cəvniyi girovluqdan qurtararam, kişi sənədləri götürüb axsay-aaxsay gətirdi. Sonra arvadı dedi ki, əri Bakıda yaxşı iş tapıb. İşini yoluna qoyandan sonra girov qoyulan evin haqqını ödəyəcək. Fəqət, kişi heç bir dəfə də bankın pulunu keçirmədi, əvəzinə bank işçiləri möhkəmə icraçıları ilə birgə Mədinə xanımı uşaqları birgə çölə saldılar. Bir müddət onlar yaxın dost-tənisgildə qaldılar, sonra ana babası Əminənin öz yanına - Bakıya Nizami metrosunun yanındakı iki otaqlı evinə aparıb, Əminəni məktəbinə, Mədinə xanımın öz iş yerinə dəyişdi. Bəki musiqi məktəblərinin birində fortepiano müəllimi işlədi. Heç bir il çəkmədi ki, qoca atası dünyasını dəyişdi. Neçə ildən sonra təsadüfən Gəncədəki qonşularını küçədə gördü o dedi ki, sizə pənhan gətirən ailə artıq villada yaşayır. Sizin evin yerində tikdirdi öz imarətini. Əminə düşündü ki, o

vaxt öz yurdundan çıxarılmış anası bir çox instansiyalara müraciət etdi. Onun şikayətinə heç kəs məhəl qoymadı. "Ev banka girov qoyulmuşdu. Bank haqlıdır", - çətdirdi Mədinə xanım.

"Что же мне делать? Слешу и слышу? - в мире, где каждай и отч и зряч?"

- Atalar, gözünə qıyılar dünyasında, mən gözümü kor, atasız bəs nəyləyim? - Əminə Svətayevanın şerini dedi naçar qalmış anasına. Bir də ki, itirdiklərinin müqabilində ev, mülk nədir ki? Onda Mədinə xanım Əminəyə dedi ki, - son mütləq atanın yolunu davam etdirməliyəm - tarixçi olmalısan. Onun yarımcı işlərini sən qurtarmalısan.

Universitet qəbul olfatsı tanış olmuşdu Lətifəyə. Onda Əminə bildirdi ki, şərqşünaslıq fakültəsinə qəbul olunan bu qız ona bacı əvəzi olacaq. Anası da Lətifəni çox istəyirdi. O, Əminənin yaşadığı evin eyni blokunda, eyni mərtəbəyə Gəyçaydakı qonşularının yanında qalırdı. Əminəyə tanış olanlardan sonra imtahanlara bir yerdə hazırlaşmağa başladılar və Lətifə Əminəyə köçdü. Hərdən Əminə və Lətifə Fuad Poladovun tamaşalarına baxmaq üçün Rus Dram Teatrına gedirdilər. Möhtəşəm Lətifənin sayəsində Əminə öreb dilini öyrəndi. Elə bil beş il o iki fakültədə oxudu - həm tarix, həm də şərqşünaslıqda.

Qazandıqı biliklər ona çox kömək etdi. Əminə tərcümə edirdi - həm rus, ingilis, həm də ərəb dillərindən. Və bir dəfə tərcümə etdiyi mənbədə Nəfata adına rast gəldi. Xəzər sahilində yarımadada yerləşən böyük bir şəhər. Bu şəhərin tarixi minilliklərə düşürdü. Onda Əminə artıq aspiranturanı bitirmişdi, namizədlik dissertasiyasını müdafiə etmişdi. "Bakının tarixi yaddaşı" kitabını yazırdı. İşlədiyi institutun direktoru tanınmış alim, professor nədənsə ona kitabı tez bitirməyi məsləhət bilirdi.

Əminəyə bəzən elə gəlirdi ki, oxumaqdan, yazmaqdan onun gözələrinin ağrı-qarasına qarşı, Ömrünün az qala on ilini yazdığı kitabla həsr etdi. Bu müddətdə o, atasının çəkdiyi bəzi məqalələrini bir kitabla toplayıb nəşr etdirdi. Qalın, fundamental kitab alındı. Onu özünü tanınmış professor yazdı.

- Çalış öz əsərinə tez tamaml, - dedi qocaman alim.

Anası atasının nəfis tərtibatda çıxan kitabını əlinə alanda, ağladı.

Əminə sonra Lətifəyə gətirdi. O, artıq ailə qurmuşdu, iki övladı var idi. Universitetdə dərslər deyirdi. Kitabı görəndə çox sevindi.

- İndi növbə öz kitabınıdır, inşallah...

- İşin nə yerdədi?

- Artıq bitirirəm. Azərbaycan tarixində sensasion hadisə olacaq əsərim.

- İnşallah. Mən buna şübhə etmirom.

Axşamüstü Lətifənin yoldaşı onları restorana apardı. Uşaqlar evdə dayayıb qaldılar. Restoranda Tofiq Quliyevin. vəlsə çalınırdı. Əminə düşündü ki, nə vaxtsa, uzaq uşaqlığına və vəlsə onlara da evləndirəcəkdirdi və o vaxt pedaqoji universitetdə docent olan atası anasıyla rəqs edirdi. Dərhal da gözələrinin qonşarına atasının məşin rəqslərinə çirpən başı və Ətibarın olındı qırmızı boyanmış əriyən dərmanları çalındı. Bixtiyar gözələrinin

yaş axmağa başladı. Əminə fikirləşdi ki, olana kimi öz günahını yuyub bilməyəcək - həm atası, həm də həmişəlik körpə qalan qardaşı qarşısında. Elə anasının da yanında günahkardı. Anası bu itkilərdən sonra yaşamaq istəmirdi. Sadəcə, Əminəni bu əcaib dünyada tərk etməyi istədi. Və uzun illər arxasında bir dəfə də olsun Əminəyə demədi ki, sənin ucbatından, sən dərmanla istəməyən ucbatından mən bədbəxt oldum. Anası heç nə demədi.

Lətifə ona şərab uzatdı:

- Al iç, yüngülləşərsən. Mütləq iç.

Əminə içdi. Şərab bir az duzlu idi. Əminənin göz yaşları "Kinzmarau"ı doldurulmuş bədayə axıb rəbə qarışmışdı. Əminə öz göz yaşını başına çökdi. Gecə Lətifəyə qaldı.

Bir aydan sonra özünü "Bakının tarixi yaddaşı" əsərini professor

toplaşanlara dedi:

- Bu gün Azərbaycan tarixi elminə yeni bir səhifə, qızıl səhifə yazıldı. Bu gün bizim hörmətli professor, xalqımızın sevimli oğlunun (professorun adı çəkildi, titulları sadaladı) yazdığı "Bakının tarixi yaddaşı" əsərinin təqdimatıdır.

Həminə gürültülü alqışlarla əl çaldı. Çıxış edurlar rəyasət heyətində öyləmiş professorla yaxınlaşıb, onun əlini sıxdı. Həminə bir ağrıdan professorun Azərbaycana, elmə böyük töhfə verdiyini dedi.

Professor ayağa qalxdı, hər kəsə öz minnətdarlığını bildirdi. Bir anlıq baxışları Əminənin baxışları ilə toqquşdu. Dərhal özünü yana çevirdi.

Əminə neçə dəfə əlini qaldırıb söz istədi, ona söz vermədi. İş yoldaşları da susdu. Əminə çox məhzun, pərişan evinə döndü. Ertəsi gün Lətifəyə görüşdü. Hər şey ona danışdı.

Hekayə

İşiq

run qarşısına qoydu.

- İstədim ki, kitabla ön sözü siz yazasız.

- Mən elə bilirdim ki, kitabın əsaslı surətdə müdafiə olunmalıdır. Ön söz yazmaq əzədi. Bəlkə mənim də imzama qoymaq?

Mənim adım kitabın üstündə olsa, heç kəs sənə dəstəg - professor alımı qırırdı - Bəki - Nəfata... Çox mübahisələr olacaq. Mənim adım sənə kömək edər.

- Necə məsləhət bilirsiniz? - tutul-tutul dilləndi Əminə. Bir də beynindən keçirdi ki, professor atasının kitabına ön söz yazıb...

Təzliklə kitab iki inşayla çıxdı. Nədənsə, professor bu kitabın təqdimatını eləmədi. Əminə əsərinin üç nüsxə Axundov Kitabxanasına, anasına və Lətifəyə bağışladı. - Niyə razı olurdun o qoca sənə əsərinə şərik çixsın? - Mən razı olmasaydım, o mənə mane ola bilərdi, - Əminə özüylə gətirdiyi əlyazmalar dolu qovluğu Lətifəyə verdi.

- Al, qoy sənə qalsın.

Lətifə əlyazmaları da, arxiv materiallarını kserosurlarını götürüb seyfə qoydu.

- Bunlar bizə lazım olacaq hələ. Dünya dərəcəli deyil axı. Bəli. Aclıqlıq olmaz axı, - deyindi Lətifə.

Onda Əminə bildirdi ki, bu kitabı ilə bağlı daha hansı sarsıntılar yaşayacaq? Və bu sarsıntı onu həm cismən, həm mənən ezəcək.

Yeni il olfatsı idi. Bütün institut kollektivi rəhbərlik, rəsmi adamlar, jurnalistlər, hətta müğənnilər də beynəlxalq mətbuat mərkəzinə toqquşmuşdular. Əminə də iş yoldaşları ilə arxa sıralarda əyləşmişdi.

Dəyirə aparın qız alında böyük, qalın cildli kitabı tutub, zala

- Biz məhkəməyə müraciət etməliyik.

- Hansı məhkəməyə? Həkimlər də pula, vofizfəyə sitayış edirlər...

- Mən axırı kimi gedəcəm. Qoymayacağam sənə 10 illik əziyyətin itisən, əsərin mənimsəməsin.

Əminə çiyinlərini kökdü.

Sonra Əminənin işdən çıxmaq barədə orizəsini götürüb gətirdi. Lətifə dedi ki, universitetin tarix kafedrasında müəllim yerini boşadır.

Mən rektorla danışmışam, sən işə götürəcəksən. O, çox yaxşı və ağıllı adamdır. Layiqli adamlara dəyər verməyi bacarır.

Bir həftə keçməmiş Əminə tarix kafedrasına baş müəllim keçdi. Sonra...

Sonra işə altı aydan sonra yay gəldi. Anasıyla Macarıstan uçuşları - Balaton gölü sahilində 15 gün istirahət etdilər. Putyovkaları onlara Lətifənin öri hədiyyə etmişdi. O, neft şirkətlərinin birində məsul vəzifədə çalışırdı.

Balaton adı çəkildə Əminənin ürəyi gızıldayırdı. Bütün vücudunu sanki iltic vururdu. Onda, yəni iki ay qabaq o, bildirdi ki, onun həyatı göyqurşağına bürünəcək və bəlkə də ömründə birinci dəfə yaşadığı peşiman olmayacaq. Əksinə, ömründə birinci dəfə xoşbəxt olacaq. Açı-əçisi gələcəkdə - az qala 40 yaşı olacandı. Onda Əminə anasıyla birgə Rabindranat Taqor xiyabanıyla gəzirdilər. Birdən qabaqlarına bir uşaq çıxdı, elə bərk qapırdı ki, az qala yıxılacaqdı. Əminə onu qoymadı yığışsın. Uşaq azərbaycanlıya oxşayırdı və bir də, bir də... Ətibar. Gülməni onu əldə etmədi. Uşağın valideynləri onlara yaxınlaşdı. Kişi hər iki qadına əl verdi - Azad.

Sonra da qadın əlini uzatdı - Elizabet.

Onlar birlikdə xiyabani gəzdilər. Uşaq gah qaçırdı, gah da qayıdıb anasının dizlərini qucaqlayırdı. Mədinə xanım gözlərini uşaqdan çəkmirdi. Gözləri yaşla dolurdu, sonra ələ bil bu yaşlar qəlbinə axırdı. Eyni hissləri Əminə də keçirirdi. İnsan da bir-birinə belə oxşayarmı?

- Mənim adım Fərid Azad oğludur, anamın adı Elizabetdir. O, bizim dilimizi təmiz bilir, - dedi uşaq və yenidən hansısa pişiyin arxasına qaçdı.

- Mən ixtisasca türkoloqam. Qədim hunlar barədə yazdığım kitabımı sizə bağışlayıram, - Elizabet dedi.

Axşam Azad onları restorana dəvət etdi.

- Mənə səhər dedilər ki, yerliləriniz gəlib, sevindim, - dedi Azad.

- Mən burada bizim səfirlikdə işləyirəm.

- Mən də BDU-da tarix müəllimiyəm. Anam musiqi müəllimidir, indi təqaüddədir.

Azad düşündü ki, Əminə necə qəşəngdir. Elə bil səhər xiyabanda gördüyü yorgun, kədərli xanım deyil. İndi ziyafət paltarında o sanki nura qərq olub. Səsi də ruh oxşayır. Hardasa eşitmişdi ki, səs qəlbin əks-sədasıdır. İnsanı tanımaq istəyirsənsə, onun səsinə, danışığına eşit.

Balaca Fərid masanın üstündə anasıyla atasının əllərini birləşdirirdi.

- Biz bir-birimizlə küsəndə, Fərid bizi beləcə barışdırır, - Elizabet oğlunun başını sığalladı.

- Siz hər gün dalaşırsınız. Yoruldum, sizi barışdırmaqdan, - Fərid Elizabetin əlini kənar etdi.

Restoranda royal var idi.

- Anam, bəlkə bir şey çalasan? - soruşdu Əminə.

- Xahiş edirik - Azad və Elizabet bərabər dilləndilər. Fərid əl çaldı.

Mədinə xanım uşağı öpüb royala sarı getdi. Əlacı olsaydı, ürəyini yarıb Fəridi orada gizlədərdi, qoymazdı ki, yanından yel keçsin. Çəşib uşağa Etibar dedi.

Bir azdan Sultan Hacıbəyovun "Karvan"-ının melodiyası ətrafa yayıldı. Restoranda olanlar ayağa qalxaraq əl çaldılar. Azad Mədinə xanımın əlini öpdü. Bəlkə də illərlə anasının üzündə belə təbəssüm görməmişdi Əminə.

- Allahım, bu günü çox görmə bizə, - ürəyində yalvardı Əminə. Digər tərəfdən də bu sevincdən qorxurdu...

"Fərid anasıyla atasının əllərini birləşdirirdi". Bu səhnə gözlərinin qabağından getmirdi.

- Mən Dyuk Ellinqtonun "Karvan"-ını eşitmişdim. Ancaq bilmirdim ki, Azərbaycanın da belə təkrarsız "Karvanı" var, - Elizabet bədəsini qaldırdı - Azərbaycanın şərəfinə.

Əminə yadına saldı ki, həmişə atasının maşınında Ella Fistceraldın atasında dinləyirdi. Ellinqtonun "Karvan"-ını. Anası isə əhval-ruhiyyəsi yaxşı olanda fortepiano arxasına keçib Sultan Hacıbəyovun "Karvan"-ından bir fraqment çalırdı. Sonra da bizim xalq mahnılarımızı - "Gözəlmiş sənən", "Aman ovçu", "Apardı seller Saranı", "Küçələrə su səpmişəm"-i ifa edirdi. Nədənə bu məqamlarda Əminənin ürəyini bir izaholunmaz kədər çuglayırdı. Nədən bizim musiqimizdə bu qədər hüzn var?

Azad hər gün onlara Macarıstanın tarixi yerlərini göstərirdi. Bu

gəzinti zamanı Əminə hər şeyi unudurdu. Sadəcə, Allaha çox şükür deyirdi - bu işığa, ömrünü bürüyən bu göy qurşağına görə. Lakin özünü çox qınayırdı - bilirdi ki, bu cür sevinməyə, bu cür xoşbəxt olmağa heç bir haqqı yoxdur.

Bir dəfə də Azad onları Vyana-ya apardı.

- Mən sizə Qabsburqların sarayında daimi ekspozisiyada nümayiş olunan El Qrekonun və Qoyanın əsərlərini göstərmək istəyirəm.

- Mən onları görmüşəm, siz mənsiz gedin, - dedi Elizabet.

- Yox, yox, siz getməsəniz, mən də getməyəcəm, - həyəcanını gizlədə bilmədi Əminə. O, Azadla təkbətək qalmaqdan qorxurdu, onun səsinə eşitməkdən qorxurdu.

"Səni görməyim mənim üçün şirin bir işgəncədir. Səni görməmək - əzabımdır".

Sevgim - dəmir qəfəs

*Qurtula bilmirəm mən bu qəfəsdən,
Bu sitəmdən, bu gecikmiş həvəsdən.*

Sevgim - axır nəfəs

*Allahım, al məndən son nəfəsimi
Qoyma, şeytan aldada nəfəsimi.*

Özü də bilmədi ki, düşüncüləri fikirlər nədən qafiyələşdi. Əlbəttə, bu şeir deyildi. O, heç vaxt şeir yazmaq həvəsində olmamışdı. Ancaq yüksək poeziya nümunələri istər-istəməz onun yadında qalırdı.

Dünən Rabindranat Taqor xiyabanında gəzəndə onlar Füzulini, Sabiri, Hadini, Cavidini təhlil edirdilər. Hər kəs, hətta Elizabet də bu müəlliflərdən şeir söyləyirdi.

"Yavrum, quzum, adın nədir?" ... deyirdi Elizabet.

Onlar Vyana sərgisinə baxanda Azad Əminəyə Qoyanın "Kapriço"-sunun reproduksiyasını bağışladı. Tələsik üstünə nəşə yazdı.

Əminə onun yazdığını dərhal oxumadı, istədi tək qalanda oxusun. Sonra balaca Fərid də ona özünün, elə muzeyin döşəməsinin üstündə çəkdiyi şəkli bağışladı. O, dizüstə çöküb, dilini çıxarıb ağ albom vərəqinə nəşə çəkəndə çox gülməli görünürdü.

- Mən Fəridi həmişə muzeylərə aparanda, o, özüylə karandaşlarını və albom götürür, yaqın ürəyindən rəssam olmaq keçir - Azad oğlunun başına siqal çəkdi, uşaq dənizdə bəyaz gəmi çəkmişdi. Gəminin üstünə iri hərflərlə "ATA" yazmışdı. Ancaq nədənə, günəşi qapqara rəngdə təsvir etmişdi.

- Bə niyə günəş belə qaradır? Günəş qızılı-qırmızı rəngdə olur axı, gözəl balam, - soruşdu Əminə.

- Bə sən görmürsən hər yerdə müharibədir, bombalar partlayır. Ataların üstündən Günəş qaralır. Atalar gedir, ölür, analar ağlayır. Uşaqlar da ağlayır. Heç Günəş qırmızı qala bilərmə? Əminə uşağı qucaqladı. - Allah səni bütün dərdlərdən, ağrılarından himf etsin, ömrüm-günüm - ürəyində söylədi Əminə. Düşündü ki, həyatında heç bir uşağa bala, ömrüm-günüm deməyib. İndi dedi.

Əminə Fərid çəkdiyi rəsmi çantasına qoydu, evə qayıdanda, mütləq otağının divarından asacaq.

Axşam otele gec qayıtdılar. Əminə "Kapriço"-su özüylə birgə vanna otağına apardı. İstəmədi ki, anası Azad yazdığını görsün:

"Səsin həmişə qulağımdadır. Mən hər an sənsiz danışırıram. İnanmırdım ki, mənə belə səadət bağışlanacaq - səni görmək xoşbəxtliyi.

Azad."

Əminənin əlləri, ayaqları əsdi. Sanki bir burulğana düşdü. Elə bil damarlarında qanı donurdu. Gözlərini yumanda əlində iki əriyən, qana bulaşmış dondurma tutan Etibarı və ağ vərəqə qara günəş çəkmiş Fəridi gördü. Sanki 30 il bundan qabaq bilmədən etdiyi günah onun bu günahdan təmizlənməsini istəyirdi. Düşünməsinə suyu açıb, ağlamağa başladı. Bu səssiz çığırta deyildi. Yaqın ki, foyədə televizora baxan anası onun ağlamağını eşitməz. Sonra kitabı çəmodanında gizlədib aşağı düşdü. Anası hələ də televizora baxırdı.

Əminə dənizə sarı getdi. Düz suyun qırağında bir daş tapıb, üstündə əyləşdi. Fikirləşdi ki, onun ürəyindəkiləri dünyada Allahdan başqa heç kəs bilməyəcək - nə anası, nə Lətifə və Azad da heç vaxt bilməyəcək. O, qəlbindəkiləri ancaq Allah deyəcək.

O, xeyli baxdı dənizə. Onun ləpələri ayaqlarını döyəcəydirdi. Azad ona yaxınlaşdığını hiss etmədi. Azad əlini uzadıb, ona daşın üstündən qalxmasına kömək etdi. Əminə elə zənn etdi ki, bütün cismini alov bürüdü, əlini onun əlindən çəkdi.

- Mən istəyirəm biz gələcəyimizi düşünək. Elizabet çox yaxşı qadındır. Ancaq mən sənsiz yaşamaq istəmirəm - boğula-boğula dedi Azad.

- Sənin balan var. Onun xatirinə sən məni yaddan çıxartmalısan. Sonra da darıxmış kimi - biz səhər Bakıya qayıdıraq, - Əminə addımlarını yeyinlətdi.

Ertəsi gün Azad özü onları aeroporta apardı. Rəngi avazımsıdı, tez-tez siqaret çəkirdi. Ayrılanda Mədinə xanım Azadı öpdü, Əminə əl uzatdı. Və yenə də cismini alov bürüdü "Çox şükür, Allahım, mənə bu işığı bağışladın. Bu işıq mənim qalan bütün ömrümə bəş edəcək", ürəyində Allahla danışdı Əminə.

- Biz gecikirik, Əminə, - Lətifə onu fikirlərdən ayırdı.

Maşında gedəndə:

- Anamı tək qoyma, - Əminə dedi.

- Narahat olma, hər gün ona baş çəkəcəyəm.

Əminə Lətifəylə qət etdilər ki, əməliyyat barədə anasına heç nə deməsinlər. Anası sonra bilər...

Lətifə qəmgin görünürdü. Birdən yadına düşmüş kimi:

- Bilirsen, vəkilmiz mənə zəng edib dedi ki, sənin oğurlanan kitabın barədə Avropa məhkəməsi artıq araşdırmağa başlayıb. İnanıram ki, hər şey yaxşı olacaq, - Lətifə avtomobilin qazını basdı.

Ancaq söz ver ki, əməliyyat uğurla keçsə (mən əminəm ki, uğurlu olacaq), sən başına gələnləri qələmə alarsan, yaxşıdır?

- Baş üstə...

Onlar onkoloji mərkəzə çatanda cərrah həkim var-gəl edirdi. Əminəni görün kimi ətrafda olan tibb bacılarını göstərib verdi.

- Xəstəni hazırlayın.

Müəyyən hazırlıqdan sonra Əminəni xərayə uzatdılar. Tibb bacısı onun damarına iynə vuranda Əminənin gözüne bir an ona əl uzadan Azad göründü, bir də Etibarın əlində qan bulaşmış iki dondurma, Fəridin çəkdiyi qara Günəş. İstədi nəşə desin. Səsi çıxmıdı. Uşaqlıq vaxtında olduğu kimi, səssiz hiçqırq onu boğdu. Hər şey zülmətə qərq oldu.

SON